

Građanski neposluh

- oblik nenasilnog djelovanja - dio većine nenasilnih akcija
- La Boetie
Henry David Thoreau
Gene Sharp
- La Boetie: prepoznaje odnos moći i posluha: nepravda vlasti temelji se na posluhu podanika
- Thoreau: temelj neposluha – odgovornost za zajednicu – jedino odgovorno ponašanje građana suočeno s nepravednim zakonom

Moć i nenasilna akcija

(G. Sharp, *The Politics of Nonviolent Action*)

- Sharp: temelj za građansku neposlušnost razumijevanje vlasti kao moći koja ovisi o građanima i koja je promjenjiva
- Moć ovisi o spremnosti građana na suradnju i o prihvaćanju autoriteta vlasti
- Politička moć ovisi o suradnji različitih grupa i pojedinaca – odbijanje suradnje mijenja odnose moći
- Odbijanje poslušnosti – urušavanje moći

Moć Weber vs. Arendt

- Max Weber: „Moć je sposobnost pojedinca ili grupe da ostvari svoje zahtjeve i interese čak i ako im se drugi protive.“
- Hannah Arendt: moć ne pripada pojedincu (pluralističan pojam): „moć nastaje između ljudi kada zajedno djeluju, i nestaje kada se razidu“
  - moć kao zajedničko djelovanje i govorenje članova društva
  - drži zajedno tijelo tog društva.

Nemoć: kada se nitko ne brine o zajedničkom dobru , nitko se ne osjeća odgovornim = neuspjeh političkog

Odgovornost – demokracija – nenasilje

(J.M.Muller (2011), *Entrer dans l'age de la non-violence*)

- građanska neposlušnost – izraz građanske odgovornosti
- odgovornost – zajedničko obilježje nenasilja i demokracije/pravednog društva
- „Snaga demokracije ne počiva na disciplini svojih građana, nego na njihovoj odgovornosti.” (Muller, 2011:22)
- disident vs. delikvent
- „Ne određuje zakon što je pravedno, nego pravednost treba odrediti što je zakon.”(Muller, 2011:23)
- disident: neposluh primjeren kontekstu nasilja
- nasilje = kulturno uvjetovano i preferirano ponašanje
- neposluh = otpor pružen nasilju

Deset obilježja nenasilne građanske neposlušnosti

Juristički

1. Akcija je ilegalna

Moralno

2. Djelovanje proizlazi iz prigovora savjesti

Racionalno

3. Djelovanje je dobro promišljeno.

4. Postoji suodnos između cilja akcije i načina djelovanja

Obaveza prema društvu

5. Uskraćivanje poslušnosti javno se obrazlaže.

6. Sva legalna sredstva su prethodno iskorištena.

7. Djelovanje se provodi bez tajnosti.

8. Svjesno se uzima na sebe rizik kažnjavanja.

Obaveza naspram drugih ljudi

9. Obaveza na nenasilno djelovanje

10. Dostojanstvo drugih ljudi bezuvjetno se poštuje.